

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wzmocnienie odporności regionów: kompetencje dla miast i regionów w obliczu globalizacji

(2018/C 054/07)

Sprawozdawca generalny: Micaela FANELLI (IT/PES), burmistrzynie gminy Riccia (prowincja Campobasso)**Dokument źródłowy:** Dokument otwierający debatę w sprawie wykorzystania możliwości płynących z globalizacji

COM(2017) 240 final

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

I. UWAGI OGÓLNE

1. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że przedstawiając dokument otwierający debatę w sprawie wykorzystania możliwości płynących z globalizacji, Komisja przyznaje, że globalizacja jest niezbędnym elementem procesu rozważań nad przyszłością Unii Europejskiej ⁽¹⁾. Zdolność UE do kształtowania globalizacji i zajęcia się jej wpływem ma kluczowe znaczenie w debacie publicznej na temat przyszłości Europy i jej legitymizacji pod względem oczekiwań obywateli wobec UE.
2. Przyznaje, że Komisja dotychczas przyjmowała pragmatyczne i świadome podejście do tej kwestii, zwłaszcza przedstawiając w dniu 14 września 2017 r. szybkie środki następcze dotyczące dokumentu otwierającego debatę w postaci pakietu handlowego, który zawiera europejskie ramy na rzecz kontroli zagranicznych inwestycji bezpośrednich, jak również stałego wielostronnego sądu inwestycyjnego. Ten pakiet handlowy będzie przedmiotem osobnej opinii KR-u. Kładzie jednak nacisk na konieczność przyjęcia przez Komisję całościowego podejścia do globalizacji, obejmującego w szczególności politykę społeczną, a także politykę na rzecz kapitału ludzkiego i innowacji, migrację międzynarodową oraz zmiany demograficzne i ich wpływ na przestrzeń.
3. Z zadowoleniem przyjmuje ponadto wyważone przedstawienie wyzwań i szans wynikających z globalizacji, zawarte w dokumencie otwierającym debatę w sprawie wykorzystania możliwości płynących z globalizacji. Globalizacja przyczyniła się do wzrostu gospodarczego w wielu regionach świata i tym samym do podniesienia standardu życia wielu obywateli Europy. Jednak nie wszystkie regiony i nie wszystkie grupy społeczne w równym stopniu skorzystały na efektach globalizacji. Ponadto wiele osób z obawą śledzi zachodzące głębokie zmiany. UE musi nadal odgrywać aktywną rolę w kształtowaniu procesu globalizacji i aktywnie wykorzystywać związane z nią szanse. Celem musi być zapewnienie sprawiedliwego podziału tych szans zarówno w UE, jak i na całym świecie.
4. Podkreśla zasadniczą rolę rozważań strategicznych na temat finansów, filaru społecznego oraz polityki spójności w rozwijaniu zdolności do pozytywnego reagowania Komisji na wyzwania związane z globalizacją i zwraca uwagę na pilną potrzebę ich ściślejszej i lepszej koordynacji.
5. Popiera zamiar Komisji, by wraz z partnerami międzynarodowymi wzmocnić globalne zarządzanie, z myślą o wdrożeniu bardziej sprawiedliwego podziału szans wynikających z globalizacji. Trzeba poprawić akceptację dla polityki międzynarodowej poprzez podniesienie kultury demokratycznej dyskusji, co wymaga i czasu, i odpowiedniego prowadzenia. UE może podzielić się swoim doświadczeniem z procesu integracji europejskiej i zaangażować się w tworzenie multilateralnego, opartego na solidnych zasadach i pokojowego porządku światowego.
6. Pochwala fakt, że Komisja uznała wyraźny wymiar regionalny różnych obszarów polityki dotyczących globalizacji, jej nierównomierny wpływ terytorialny ⁽²⁾ oraz wspólną odpowiedzialność wszystkich szczebli sprawowania rządów za to, by gospodarka europejska była bardziej konkurencyjna, zrównoważona i odporna na globalizację. Chodzi też o zadbanie o to, by zgodnie z roczną analizą wzrostu gospodarczego za 2017 r. „różne grupy społeczne, a w szczególności osoby młode”, korzystały „w równym stopniu z zalet globalizacji (...). Obawy dotyczące równości, sprawiedliwości i włączenia społecznego wymagają podniesienia świadomości na wszystkich szczeblach na temat wpływu polityk i reform na rozkład dochodów” ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Po wydaniu przez KR rezolucji dotyczącej Białej księgi Komisji w sprawie przyszłości Europy – „Refleksje i scenariusze dla UE-27 do 2025 r.” przyjętej w dniu 12 maja 2017 r., KR rozpoczął konsultacje, których wyniki zostaną przedstawione w opinii, która przyjęta zostanie w połowie 2018 r.

⁽²⁾ Dokument otwierający debatę w sprawie przyszłości finansów, s. 16.

⁽³⁾ COM(2016) 725 final z dnia 16 listopada 2016 r.

7. Wskazuje jednak, że w odniesieniu do nierównomiernych skutków globalizacji dla rynków pracy w dokumencie nie uwzględniono odpowiednio stopnia, w jakim skutki te różnią się w regionach UE, sposobu ich interakcji z polityką kryzysową i oszczędnościową, a także znaczenia takich zjawisk jak „inflacja umiejętności” i niepełne zatrudnienie bardziej wykształconej siły roboczej – w szczególności wśród młodszego pokolenia – oraz ich powiązania z ograniczeniem zatrudnienia wśród pracowników o niskich umiejętnościach.

8. Podkreśla konieczność zachowania zdolności władz lokalnych i regionalnych do inwestowania jako czynnika odporności na globalizację. Przypomina zatem swój postulat, by wydatków publicznych ponoszonych przez państwa członkowskie i samorządy terytorialne w ramach współfinansowania z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz EBI nie zaliczano do wydatków strukturalnych określonych w pakcie stabilności i wzrostu, gdyż inwestycje te są z definicji przedmiotem ogólnego interesu europejskiego i mają sprawdzony efekt mnożnikowy pod względem ożywienia wzrostu gospodarczego⁽⁴⁾.

9. Ponownie wyraża przekonanie, że wzrost nie może iść w parze z nierównością i wykluczeniem społecznym, i przypomina, że art. 3 ust. 3 TUE zobowiązuje UE do zbudowania wysoce konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej, której celem jest pełne zatrudnienie i postępy społeczny. Podkreśla ponadto, że w art. 9 TFUE, czyli w horyzontalnej klauzuli społecznej TFUE, wzywa się UE do wzięcia pod uwagę wymogów związanych z zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej i zwalczania wykluczenia społecznego w ramach wszystkich kierunków polityki i działań.

10. Podkreśla, że zgodnie z ostatnimi badaniami koszt polityki państwa opiekuńczego nie zmniejsza konkurencyjności, w związku z czym krajowe systemy państwa opiekuńczego należy uznać raczej za czynnik produkcji, a nie za czynnik hamujący gospodarkę. Odnotowuje również, że po raz pierwszy oprócz wydajności i zatrudnienia OECD⁽⁵⁾ uznała włączenie społeczne za pierwszoplanowy cel, podkreślając potrzebę zwrócenia przez rządy większej uwagi na grupy społeczne najbardziej narażone na koszty reform.

11. Wyraża ponownie zaniepokojenie, że europejskie zasady budżetowe niekiedy utrudniają redystrybucję korzyści z globalizacji wśród grup społecznych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, lecz również często pogłębiają ich trudności, redukując mechanizmy ochrony socjalnej i redystrybucji bogactwa. Podkreśla kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w świadczeniu usług publicznych⁽⁶⁾ i wyraża krytykę wobec ich coraz większych trudności w utrzymaniu jakości i innowacyjności tychże usług z powodu zasad budżetowych. Oczekuje w związku z tym, że coraz bardziej uznawana będzie, w szczególności w procesie europejskiego semestru, rola władz lokalnych i regionalnych w realizacji 11. celu zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do włączenia społecznego, bezpieczeństwa, odporności i zrównoważonego rozwoju.

12. Przyjmuje z zadowoleniem dokument Komisji otwierający debatę w sprawie wymiaru społecznego Europy⁽⁷⁾ oraz jej wniosek w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych i uważa, że obie inicjatywy są decydującym krokiem naprzód w procesie konwergencji zmierzającym do poprawy warunków życia i pracy w Europie oraz lepszego podziału korzyści płynących z globalizacji. Popiera pomysł tablicy wyników oceniającej sytuację społeczną i uważa, że konieczne jest uwzględnienie wiążących celów społecznych.

13. Proponuje, by porzucono promowanie reform strukturalnych nieuwzględniających perspektywy lokalnej podczas opracowywania strategii UE na rzecz wykorzystania możliwości płynących z globalizacji wokół trzech głównych osi: jasnej *proaktywnej strategii* na rzecz poprawienia umiejętności, wiedzy i infrastruktury i tym samym konkurencyjności regionalnej w celu wspomoczenia wszystkich obszarów UE w wykorzystaniu możliwości płynących z globalizacji, *strategii łagodzenia* obejmującej Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG) i inne instrumenty polityki społecznej oraz *strategii uczestnictwa* opartej na demokratycznej rozliczalności na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym w celu lepszego włączenia obywateli w kształtowanie polityki UE.

⁽⁴⁾ Opinia KR-u w sprawie promowania jakości wydatków publicznych w kwestiach objętych działaniami UE, BUDG-V-009, COR-2014-04885, sprawozdawczyni: Catiuscia Marini (IT/PES); opinia KR-u w sprawie optymalnego wykorzystania elastyczności przewidzianej w obowiązujących postanowieniach paktu stabilności i wzrostu, ECON-VI/002, COR-2015-01185, sprawozdawczyni: Olga Zrihen (BE/PES); opinia KR-u w sprawie: „Likwidacja luki inwestycyjnej: jak uporać się z wyzwaniami?”, ECON VI/014, sprawozdawca: Markku Markkula (FI/EPL), 8–9 lutego 2017 r.

⁽⁵⁾ OECD, „Going for Growth”, 2017.

⁽⁶⁾ Komisja Europejska, Szóste sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, 2014.

⁽⁷⁾ Obecnie sporządzana jest opinia KR-u w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych i dokumentu otwierającego debatę w sprawie wymiaru społecznego Europy (sprawozdawca: Mauro D’Attis (IT/EPL)). Przyjęcie przewidziane jest na sesję plenarną KR-u w dniach 9–11 października 2017 r.

14. Podkreśla pierwszoplanowe znaczenie odnowionego i wzmocnionego podejścia do polityki europejskiej uwzględniającego perspektywę lokalną, które umożliwi skuteczne zarządzanie procesami reorganizacji i aglomeracji terytorialnej wywołanymi przez globalną integrację rynków. Taka zmiana kierunku, która ma już kluczową wagę w polityce spójności, jest niezbędna dla złagodzenia rosnących nierówności społeczno-terytorialnych między obszarami metropolitalnymi i miejskimi, a także między nimi a obszarami wiejskimi, których negatywny wpływ na poziom dobrostanu społecznego może zachwiać równowagą polityczną i instytucjonalną UE.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

W odniesieniu do polityki handlowej

15. Podkreśla, że handel nie jest celem samym w sobie, lecz musi być uznawany za sposób realizacji nadrzędnych celów UE wytyczonych w art. 3 TUE, a także w strategii „Europa 2020”, agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ⁽⁸⁾.

16. Przyjmuje z zadowoleniem zaangażowanie Komisji na rzecz zwiększenia przejrzystości procesu negocjacji handlowych. Wzywa Komisję Europejską – teraz, w trakcie negocjacji i procesu podejmowania decyzji odnoszących się do umów handlowych – do skutecznego włączenia wszystkich szczebli sprawowania rządów i zainteresowanych stron przy ustalaniu wspólnego stanowiska UE i do efektywnego podawania wyników negocjacji. Apeluje również do państw członkowskich, by zwiększyły przejrzystość już na etapie wytyczania celów polityki handlowej w odniesieniu do określonych negocjacji handlowych.

17. Zwraca uwagę na fakt, że w art. 3 ust. 1 TFUE wspólna polityka handlowa należy do wyłącznych kompetencji Unii. Jednak jeżeli negocjacje handlowe dotyczą też obszarów kompetencji dzielonych z państwami członkowskimi, trzeba na jak najwcześniejszym etapie wyjaśnić podział kompetencji w tych negocjacjach, również w związku z zasadą pomocniczości.

18. Jest zdania, że Komisja i państwa członkowskie powinny przyjąć środki w celu zapewnienia zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w negocjacjach handlowych.

19. Przypomina, że 16 maja 2017 r., zaledwie parę dni po wydaniu przez Komisję dokumentu otwierającego debatę w dniu 10 maja 2017 r., Trybunał Sprawiedliwości przedstawił swą opinię nr 2/2015 w sprawie umowy o wolnym handlu z Singapurem, w której doszedł do wniosku, że tego rodzaju umowa należy do wyłącznej kompetencji UE z wyjątkiem postanowień związanych z ochroną inwestycji, które dotyczą kompetencji dzielonych między UE a państwa członkowskie. Dlatego też Komisja może w przyszłości proponować umowy handlowe dotyczące wyłącznie dziedzin leżących w wyłącznej kompetencji UE. Jednakże podejście to nie powinno skłaniać Komisji do obniżenia ambitnych celów dotyczących przejrzystości i włączenia wszystkich szczebli sprawowania rządów. KR oczekuje w związku z tym, że Komisja przewidzi reprezentację KR-u w ramach grupy doradczej ds. negocjacji handlowych UE, której ustanowienie zostało zapowiedziane w komunikacie z dnia 13 września 2017 r. pt. „Zrównoważona i postępową polityka handlowa w celu wykorzystania możliwości płynących z globalizacji” ⁽⁹⁾.

20. Wzywa Komisję do realizacji celów agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 poprzez wdrożenie nowego Europejskiego konsensusu w sprawie rozwoju. Usuwanie strukturalnych przyczyn ubóstwa i rosnących nierówności w skali globalnej może też przyczynić się do ograniczenia czynników sprzyjających migracji.

21. Odnotowuje, że w przyszłości największy udział w światowym wzroście będą miały kraje spoza UE. Jednocześnie za pomocą umów wielostronnych i dwustronnych już znacznie obniżono bariery taryfowe. Oczekuje zatem, że pod większą presją znajdują się bariery pozataryfowe i kwestie regulacyjne. Należy jednak nadal w pełni respektować prawo władz europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych do wprowadzania regulacji w interesie publicznym oraz rolę i dużą swobodę uznania organów krajowych, regionalnych i lokalnych przy organizacji i świadczeniu usług w ogólnym interesie gospodarczym. Współpraca regulacyjna nie powinna podważać demokratycznych procesów legislacyjnych.

22. Z zadowoleniem przyjmuje założenie Komisji, że dla wspierania za pomocą zaproponowanego w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR) „Europejskiego planu inwestycji zewnętrznych” zrównoważonego wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w krajach rozwijających się trzeba dążyć do intensywniejszej współpracy z sektorem prywatnym. Dlatego trzeba stworzyć odpowiednie instrumenty, dzięki którym zapewni się zrównoważone i uczciwe oddziaływanie inwestycji prywatnych, które służyłyby także interesom krajów rozwijających się, a nie były wyłącznie obliczone na osiągnięcie zysku.

⁽⁸⁾ Opinia KR-u w sprawie: „Kolejne kroki w kierunku zrównoważonej przyszłości Europy – Europejskie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju”, CIVEX-VI/20, sprawozdawca: Franco Iacop (IT/PES), dnia 6 kwietnia 2017 r.

⁽⁹⁾ COM(2017) 492.

23. Podkreśla, że w swej opinii nr 2/2015 Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że: „(...) warunkiem liberalizacji (...) handlu jest to, by strony spełniły swe międzynarodowe zobowiązania dotyczące ochrony socjalnej pracowników i ochrony środowiska naturalnego” (ust. 166). Uważa zatem, że wymogiem negocjacji dyrektyw w sprawie umowy o wolnym handlu (FTA) powinno być nadal przeprowadzenie uprzednich ocen wpływu na zrównoważony rozwój. Porozumienia handlowe muszą respektować obowiązujące standardy regulacyjne i przepisy dotyczące zatrudnienia, którym przyszłe umowy o wolnym handlu powinny poświęcić oddzielny rozdział.

24. Popiera dążenie Komisji, by zaangażować się w tworzenie multilateralnego, opartego na solidnych zasadach i pokojowego porządku światowego. Obejmowałoby to dotrzymanie, skuteczne wdrożenie i przejrzyste rozwijanie umów handlowych na rzecz zapewnienia uczciwych warunków konkurencji, wzmocnienia podstawowych praw pracowniczych opartych na ośmiu podstawowych normach pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i zapewnienia, zwłaszcza w odniesieniu do krajów globalnego Południa, wysokich europejskich standardów ochrony.

25. Apeluje do Rady, by osiągnęła szybkie porozumienie w sprawie reformy instrumentów ochrony handlu, a zwłaszcza nowej metodologii antydumpingowej UE. Ponadto na mocy art. XXI porozumienia GATT oraz art. 65 i 346 TFUE apeluje o ujednoczenie kryteriów definiujących „inwestycje strategiczne” zarówno pod względem wartości (progi interwencji) i sektorów, gdy zagrożone jest bezpieczeństwo publiczne, a partnerzy handlowi nie gwarantują wzajemności. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje koncepcję wniosku dotyczącego rozporządzenia przedstawionego przez Komisję w dniu 13 września w sprawie kontroli inwestycji zagranicznych w strategicznych sektorach UE jako istotny krok w kierunku zapewnienia równych warunków działania w Europie i lepszej ochrony w szczególności w przypadku przejęć przedsiębiorstw w UE przez przedsiębiorstwa kontrolowane przez państwo z krajów trzecich.

26. Zwraca uwagę, że przy zawieraniu dalszych umów o wolnym handlu należy dopilnować przestrzegania wysokich standardów obowiązujących w UE, np. w dziedzinie ochrony konsumenta, ochrony środowiska i przyrody, a także ochrony danych.

27. Podkreśla, że jako gospodarka nastawiona na eksport UE może odnieść korzyści z zawarcia zamówień publicznych w międzynarodowych umowach handlowych. UE już teraz – ze względu na obowiązujące Porozumienie w sprawie zamówień rządowych w ramach WTO – jest tej dziedzinie jedną z najbardziej otwartych gospodarek na świecie. Dalsze asymetryczne otwieranie rynków zamówień publicznych nie byłoby właściwe. Ze względu na duży rozdźwięk między otwartością rynków zamówień publicznych UE a restrykcyjnymi praktykami głównych partnerów handlowych i brak gwarancji wzajemności pod kątem otwartości trzeba rozważyć dobrowolną niewiążącą inicjatywę legislacyjną w UE, podobną do karty „Kupuj w europejskich regionach” (Buy from European Regions Charter), która wspierałaby wysokiej jakości produkty lokalne i regionalne w Europie. Taka inicjatywa mogłaby pokazywać między innymi, jak promować produkty wytworzone w europejskich regionach. KR ponawia swój długoletni apel do Komisji o przedstawienie wniosku ustawodawczego dotyczącego objęcia ochroną oznaczeń geograficznych produktów nierolnych.

28. Podkreśla, że odsetek MŚP zaangażowanych w działania międzynarodowe pozostaje bardzo niski. Uznaje znaczenie unijnej dyplomacji gospodarczej w celu pełnego wykorzystania tego niezbadanego potencjału i podkreśla potrzebę lepszej koordynacji między UE, państwami członkowskimi, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz instytucjami finansowymi, takimi jak Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), która miałaby na celu przezwyciężenie utrzymujących się barier w dostępie do rynku i lepsze wykorzystanie sieci przedstawicielstw UE na świecie, a także europejskich izb handlowych i przemysłowych.

29. Uważa, że do priorytetów polityki handlowej UE powinny należeć przejrzystość, sprawiedliwość i skuteczność podatkowa i że UE powinna zadbać o ogólnosiatową harmonizację wdrażania wspólnych norm, takich jak normy proponowane przez OECD w ramach inicjatywy dotyczącej erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków (BEPS).

30. Popiera także apel dotyczący polityki podatkowej, w związku z którym, w ciągłości z wnioskami Komisji dotyczącymi dyrektyw w sprawie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych, Komisja powinna zaproponować utworzenie tzw. „podatku wyrównawczego” od obrotów przedsiębiorstw cyfrowych w Europie, który opierałby się na art. 116 TFUE, w celu uniknięcia zakłóceń konkurencji na jednolitym rynku.

31. Wyraża zaniepokojenie, że pomimo obszernej analizy prowadzonej przez Eurofound, zwłaszcza za pośrednictwem European Reshoring Monitor, brakuje odpowiednich narzędzi pomiaru być może asymetrycznego wpływu globalizacji na szczeblu regionalnym za pomocą konkretnych danych i ponawia swój postulat dotyczący prowadzenia przez Komisję we współpracy z nim oraz centrum wiedzy JRC ds. polityki terytorialnej systematycznych ocen oddziaływania terytorialnego przed rozpoczęciem negocjacji handlowych.

W odniesieniu do polityki wewnętrznej

32. Można by oczekiwać, że w dokumencie otwierającym debatę zaproponuje się konkretne środki na rzecz udoskonalenia EFG, poruszając niektóre z jego niedociągnięć, w tym: ograniczone zasoby budżetowe (150 mln EUR rocznie na okres 2014–2020), długotrwałe procedury związane z faktem, że EFG nie jest częścią wieloletnich ram finansowych (WRF), oraz wymóg wysokiego wskaźnika współfinansowania przez państwa członkowskie (minimum 40 %). Dlatego też apeluje, by uzupełniono EFG o część zapobiegawczą, zwiększono jego budżet do co najmniej 500 mln EUR rocznie, włączono go do WRF, znacznie obniżono kryteria uruchomienia EFG⁽¹⁰⁾, zapewniono synergię z europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi, a także zadbano o większą elastyczność w celu zaspokojenia konkretnych potrzeb regionów i obszarów.

33. Jest przekonany, że obecne globalne napięcia wymagają kompleksowej i uwzględniającej perspektywę lokalną strategii przemysłowej UE⁽¹¹⁾, obejmującej koordynację strategiczną między odpowiednimi politykami i instrumentami UE.

34. Podkreśla, że – jak stwierdzono w dokumencie Komisji – najważniejsze przemiany gospodarcze zachodzą na poziomie lokalnym, na którym dochodzi do interakcji przemysłu i obywateli. Dlatego też priorytetowe znaczenie ma skoncentrowanie się na potrzebie inwestycji na szczeblu lokalnym i regionalnym, tak aby wszystkie regiony mogły odnieść korzyści z rynku wewnętrznego i lepiej przygotować się na sprostanie wyzwaniom globalizacji. Trzeba skoordynować europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, a zwłaszcza Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych, aby wesprzeć regiony w opracowywaniu strategii inteligentnej specjalizacji. Fundusze te muszą być rzeczywiście dostępne dla każdego regionu dzięki stopniowemu procesowi innowacji, który powinien obejmować wszystkie podmioty na danym terytorium.

35. Podkreśla, że UE, która stała się największym importerem i eksporterem żywności na świecie, zwiększyła swą zależność od państw trzecich. Ceny produktów rolnych w Europie są coraz bardziej związane z ceną najtańszego oferenta na rynku światowym, w związku z czym europejscy rolnicy muszą sprostać większej konkurencji, pomimo faktu, że są zobowiązani przestrzegać bardziej rygorystycznych norm środowiskowych i sanitarnych. Coraz większa zależność UE od importu jest również sprzeczna z jej dążeniem do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto eksport nadwyżek UE po cenie niższej od kosztu produkcji w Europie sprawia, że zagrożony jest byt rolników w krajach rozwijających się, i skłania ludność wsi do migracji, co jest sprzeczne ze zobowiązaniem UE na rzecz celów zrównoważonego rozwoju. Ponawia zatem swój postulat dotyczący zreformowania WPR w taki sposób, by stała się ona bardziej zrównoważona i sprawiedliwa⁽¹²⁾.

36. Wyraża zaniepokojenie utratą miejsc pracy w wyniku przenoszenia przedsiębiorstw europejskich do krajów poza Europą, które mają niższe standardy socjalne, podatkowe i środowiskowe.

37. Podkreśla, że Europejski filar praw socjalnych może wnieść wkład w poprawę warunków pracy i życia oraz zwalczanie ubóstwa, jeśli zostanie przełożony na konkretne legislacyjne środki następcze oraz jeśli wzmocni się rolę i dostrzegalność wskaźników społecznych w ramach europejskiego semestru.

38. Podkreśla kluczowe znaczenie kwestii migracji międzynarodowej dla opracowania europejskiej strategii globalizacji i przypomina⁽¹³⁾ swoje poparcie dla Europejskiego programu w zakresie migracji z 2015 r., zwłaszcza potrzebę spełnienia zobowiązań wynikających z przyjęcia silnej wspólnej polityki dotyczącej azylu i legalnej migracji, tworzenia partnerstw z państwami trzecimi, w ramach których to partnerstw uznaje się rolę władz lokalnych i regionalnych, oraz zapoczątkowania planu inwestycji międzynarodowych zgodnie z celami rozwoju ONZ.

⁽¹⁰⁾ Wziąwszy zwłaszcza pod uwagę, że program USA będący odpowiednikiem funduszu (instrument pomocy w dostosowaniu do rynku/TAA) nie przewiduje osiągnięcia minimalnego progu zwolnień.

⁽¹¹⁾ Heinz Lehmann (DE/EPL) sporządza obecnie opinię KR-u z inicjatywy własnej w sprawie: „Europejska strategia dla przemysłu: rola i perspektywy władz lokalnych i regionalnych”.

⁽¹²⁾ Zob. opinia KR-u w sprawie WPR po 2020 r. sporządzona przez Guillaume Crosa (FR/PES) i przyjęta dnia 12 lipca 2017 r., AC NAT-VI/21 (Dz.U. C 342 z 12.10.2017, s. 10).

⁽¹³⁾ Zob. opinia KR-u w sprawie ram partnerstwa z państwami trzecimi w zakresie migracji, sprawozdawca: Peter Bossman (SI/PES), przyjęta w dniu 9 lutego 2017 r., COR-2016-04555-00-00-AC.

39. Choć legalna migracja wykwalifikowanych pracowników z krajów trzecich przyczynia się do zrównoważonego wzrostu gospodarki UE, należy odnotować negatywny wpływ takiego drenażu mózgow w kontekście przyszłego rozwoju gospodarczego krajów partnerskich.

40. Podkreśla, że polityka spójności powinna w większym stopniu móc łagodzić negatywne skutki globalizacji w poszczególnych regionach i obszarach, a jednocześnie rozwijać pozytywny jej wpływ poprzez opracowywanie i realizację lokalnych strategii rozwoju na rzecz zwiększenia konkurencyjności, zrównoważoności i odporności europejskiej gospodarki. Dlatego też konieczne jest inwestowanie w rolę władz lokalnych i regionalnych i ich zdolność do wykorzystywania niezbędnych zasobów – informacji, umiejętności i legitymizacji – w celu stworzenia takich strategii, ze szczególnym uwzględnieniem tych obszarów, którym trudniej poradzić sobie z wyzwaniami konkurencji międzynarodowej (*prawo terytorialne do globalizacji*).

41. Podkreśla wkład migrantów w gospodarkę krajów przyjmujących. Wnosi o zwrócenie większej uwagi na skuteczną integrację tych osób poprzez kształcenie i szkolenie zawodowe.

42. Ubolewa, że w dokumencie nie wspomniano odpowiednio konieczności polepszenia zdolności instytucjonalnej wszystkich szczebli sprawowania rządów jako zasadniczego warunku skutecznego wdrażania wszystkich instrumentów mających na celu promowanie rozwoju terytorialnego, i odnotowuje, że analiza KR-u pokazuje, iż 53% zaleceń dla poszczególnych krajów z 2017 r. dotyczy tej dziedziny i że właśnie w niej postępy we wdrażaniu są mniejsze. Ponawia swój apel o kodeks postępowania, który nadałby wymiar terytorialny europejskiemu semestrowi – głównemu narzędziu koordynacji polityki gospodarczej i budżetowej na poziomie UE, które jednak nie sprawdza się ze względu na niedostateczne wdrożenie zaleceń dla poszczególnych krajów i niskie poczucie odpowiedzialności.

43. Podkreśla wkład agendy miejskiej dla UE – paktu amsterdamskiego – w tworzenie polityki rozwoju terytorialnego i proponuje dalsze umacnianie jej instrumentów wdrażania (URBACT, innowacyjne działania miejskie, Porozumienie Burmistrzów, Inteligentne miasta i społeczności). Jednocześnie zachęca Komisję do zagwarantowania większego wykorzystania zasadniczych instrumentów polityki spójności, takich jak zintegrowane inwestycje terytorialne (ITI – Integrated Territorial Investment) oraz rozwój lokalny kierowany przez społeczność (CLLD – Community Led Local Development), które obecnie są rzadko stosowane.

44. Zwraca się do Komisji, by w pracach nad EFG brała pod uwagę zwłaszcza takie regiony i gminy, które szczególnie cierpią z powodu negatywnych skutków globalizacji, aby nie pozostawiać ich samym sobie jako ofiary globalizacji. Zmiany związane z globalizacją powinny nieść korzyści wszystkim obywatelom UE.

45. Podkreśla, że w myśl reformy polityki spójności (¹⁴) niezbędne jest przyjęcie zróżnicowanego podejścia oraz reform uwzględniających perspektywę lokalną, które promowałyby między innymi specyfikę i potencjał obszarów wiejskich w celu stworzenia bardziej zrównoważonego modelu rozwoju opierającego się na zachowaniu równowagi ekologicznej i demograficznej obszaru europejskiego oraz na pełnym wykorzystaniu jego zasobów (¹⁵).

46. Zachęca Komisję do dalszego rozwinięcia koncepcji odporności terytorialnej poprzez przedstawienie europejskiego paradygmatu, który stopniowo będzie kształtować politykę UE. W rozwijaniu tego paradygmatu trzeba będzie uwzględnić takie kluczowe kwestie jak zróżnicowanie terytorialnej bazy produkcyjnej i gospodarczej, stworzenie powiązań produkcyjnych, społecznych i instytucjonalnych między obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi, zrównoważone przekształcenie cykli zasobów, zdolność reagowania na pojawiające się zagrożenia i wyzwania, takie jak zmiana klimatu, a także proaktywny rozwój kapitału społecznego na szczeblu lokalnym.

Bruksela, dnia 10 października 2017 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹⁴⁾ Fabrizio Barca, „Dokument przedstawiający wspólne stanowisko: polityka spójności UE, perspektywa długoterminowa. Wielka szansa UE”. 7. Forum Spójności, Bruksela, 26–27 czerwca 2017 r.

⁽¹⁵⁾ Pierwsze zestawienie dotyczy włoskiej strategii krajowej dotyczącej obszarów wewnętrznych (www.agenziacoesione.gov.it/it/ariant/).